

VEČERNI LIST

Posamezna številka 60 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vin.

Cene po pošti:

za celo leto . R 84—

za pol leta . R 42—

za četrt leta . R 21—

za 1 mesec . R 7—

Za Ljubljano mesečno 7 R

Za inozemstvo mesečno 12 R—

Uredništvo in uprava:

Ropitarjeva ulica št. 6

Uredn. telefon št. 50

Italijani iščejo nasprotstev z Jugoslavijo radi Albanije.

LDU Belgrad, 17. junija. (Uradno.) — Presbiri je pooblaščen objaviti: Neki italijanski listi prinašajo vest, da v borbi, ki jih vodi prebivalstvo kneževine Albanije z italijanskimi četami, poveljujejo častniki, poslani iz Belgrada in Sarajeva. Pooblaščen smo izjaviti, da to absolutno ni res. Ko so meseca septembra lanskega leta na sličen način z italijanske strani tožili belgrajsko vladu, se je predlagala anketa, ki jo naj bi izvedla komisija, imenovana po mirovni konferenci in ki naj bi ugotovila, kdo je vodil borbo v albanski kneževini. Belgrajska vlada vztraja tudi danes pri tem predlogu.

LDU Belgrad, 17. junija. Presbiri poroča: Poluradna objava v rimskem listu »Il Tempo« pravi, da je imel Essad paša dogovor z belgrajsko vladu, po katerem stavlja Essad paša Belgradu na razpolago ves svoj vpliv v Albaniji, belgrajska vlada pa da se zavezuje, da bo podpirala neodvisnost Albanije pod nadzorstvom Esada in da obeta, da ga bo imenovala za dosmrtnega guvernerja v Albaniji, po njegovi smrti pa, da bodo vse njegove pravice, ki bi jih imel do albanskega prestola, prešle

na Karagjorgjeviće. Pooblaščen smo, da to objavo najkategoričneje dementiramo. Ta objava ima samo namen, da zavede s prave poti preiskavo, ki se vrši v Parizu med zavezniki, in da odvrne sum na drugo stran, ker so Essad paši pred nekaj tedni ponudili prestol njegovi rojaki, kakor je to rimski »Tempo« sam objavil v dopisu iz Valone pred nekaj dnevi.

LDU Belgrad, 17. junija. »Idea Nazionale«, znani imperialistični italijanski list, piše, da se je krvava borba neprijateljskega prebivalstva kneževine Albanije proti italijanskim četam, sklenila na seji ministrskega sveta v Belgradu in da so na tej seji sodelovali albanski častniki in da je dala Jugoslavija Albancem na razpolago vse orožje in municijo, ki se nahaja v vojaških skladiščih v Črni gori. Absurdnost te trditve je očitna. Dejstvo je, da se v Skadru nahajajo italijanske čete tudi danes in da so, dasiravno brez pravice, zasedle ostali del meje proti Črni gori od Sv. Ivana Meduanskega pa do Malezije, kakor javlja »Il Matino« od 13. t. m. Potemtakem ima »Idea Nazionale« vedno isti cilj, da kali odnose med Italijo in Jugoslavijo.

Socialisti napadli katoliško procesijo in Najsvetejše.

Ljubljana, 19. jun. Po poročilih listov iz Milana posnemamo sledečo značilno vest: V osmini praznika sv. R. T. so mestne župnije v Milanu priredile procesije z Najsvetejšim. Komaj so se procesije razvile, so prihrumeli socialni demokrati z nožji in palicami in začeli udrihati po udele-

žencih procesije. Bandera so strgali in zloмили. Mnogo moških je bilo v nastalem tepežu ranjenih, ženske so se onesvestile. Procesije so se vrstile v cerkev. — Tako se godi katoličanom, kjer dobe oblast v roke socialni demokrati. (Milan ima socialno-demokratski občinski zastop.)

Delavska renta iz Nemčije.

V pojasnilo rentnikom, ki imajo prejeli delavske rente iz Nemčije:

Po prevratu leta 1918 so bili vsi inozemski socialno-zavarovalni zavodi zaradi prekinjenja poštne zveze prisiljeni, ustaviti nakazovanje rent vsem našim, v tuzemstvu bivajočim državljanom. Poverjenišvo za socialno skrb v Ljubljani je vsled tega v neštevilnih primerih posredovalo za posamezne rentnike pri zadržkih in zavarovalnicah v inozemstvu in tudi v Nemčiji, obenem je direktno in preko ministrstva za socialno politiko v Belgradu interveniralo pri Reichsversicherungsamt v Berlinu. Ta je nato pozval z okrožnico nemške socialne zavarovalne zavode, naj do daljnjie odredbe nakazujejo rente v kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev. Tako se je potom Nemške Banke v Berlinu in ljubljanskega poštno-čkovnega urada nakazalo do meseca maja rente okrog 250 našim rentnim upravičencem. Nadaljnjih podatkov poverjenišvo še ni prejelo.

Zadnji čas pa je Knappschafts-Berufsgenossenschaft, Sektion II, v Bochumu (Westfalsko), kjer je bila zavarovana večina naših rentnikov, začela na temelju § 615, št. 3 V. V. O. (nem. drž. zav. reda) izdajati odloke s katerimi se našim upravičencem državljanom ustavlja nadaljnje nakazovanje njih rent, češ da »se kot inozemci prostovoljno običajno nahajajo izven Nemčije«, v katerem primeru počiva pravica do prejemanja rente. Zoper te odloke je poverjenišvo za socialno skrb vložilo prizadete rentnike ugovore na pristojno razsodbo Reichsversicherungsamta, kot najvišje razsodbevalne oblasti v teh zadevah. Zato je po poverjeništvu ponovno poročilo pristojnemu ministrstvu v Belgradu, s katerim se zavezuje, da znova diplomatičnim putem v zadevi posreduje. Poverjenišvo za socialno skrb je pa poleg tega vsem tistim rentnikom, ki so dokazali svojo delanezmožnost in dejansko potrebo, dovoljevalo podpore iz razpoložljivih skladov.

Proti kancelparagrafu.

Belgrad, 18. junija. Jugoslovanski klub je prejel iz Metkovića v Dalmaciji od župnika Bajiča brzojavko, v kateri se v imenu 40 organiziranih župnikov na krščanski-narodni podlagi odločno protestira proti kancelparagrafu. V brzojavki se odklanja odgovornost za kulturni boj.

Iz istega mesta je došla tudi brzojavka tajništva ljudske stranke, ki najenergičnejše protestira proti uvedbi kancelparagrafa in odklanja protinarodno kulturno borbo.

Poslanec dr. Deželjč je prejel od ljubljanskega škofa dr. Jegliča brzojavko, v kateri se mu zahvaljuje za govor v parlamentu proti kancelparagrafu, ker bi taka določba izzvala hudo kulturno borbo v Jugoslaviji, ki bi škodovala zlasti državi.

SOCIALISTI IN KAPITALISTI SE BRTIJO.

Belgrad, 18. junija. V zadnjem času se opaža veliko zblizavanje med slovenskimi demokrati in slovenskimi socialisti. Socialiste in demokrate vodi gospod Anton Kristan. Ta govori in deluje tudi v imenu slovenskih demokratov proti parlamentarni zajednici v koncentracijskem kabinetu.

STROŠKI ZA FRANCOŠKO ARMADO.

LDU Pariz, 18. junija. (Dun. KU — Havas) Seja parlamenta. Poročevalec za vojni proračun je ugotovil, da znaša vojni budget, ki je znašal leta 1914 1435 milijonov, v letu 1920 5041 milijonov. Efektivno stanje armade je sedaj manjše kakor leta 1914, toda narastli so izdatki. Leta 1914 je bilo oskrbovanje čet v Maroku zvezano z večjimi stroški, dočim znaša efektivno stanje v Maroku, v Levanti in v orientu stoječih čet, kakor tudi zasedbenih čet le polovico skupnega efektivnega stanja. Pojavila se je potrebnost, da se Nemčija razoroži, in da se ta razorožitev nadzoruje, da se na ta način znižajo Franciji vojaška bremena.

Za žensko volilno pravico.

Ženska volilna pravica za občinske zastope na Slovenskem je uveljavljena v vsem obsegu. Ni to zasluga frazastih demokratov in blodnih socialdemokratov. Ob nasprotovanju obeh teh strank, ki se nazivljejo napredne, je krščanska ljudska organizacija po svojih zastopnikih izpeljala to zahtevo.

Sedaj gre za volilno pravico v parlament. Tu je naša zahteva naletela na še večje ovire. Skoro vse stranke, izvzemši Ljudske stranke, so se izrekle zoper njo. Socialisti govorijo sicer o ženski volilni pravici, a za njo ne store ničesar.

V seji narodnega predstavništva dne 18. t. m. je dr. Hohnjec v imenu Jugosl. kluba znova nastopil za žensko volilno pravico. Zavrnil je razlog, ki so ga proti ženski volilni pravici navajali Protič, dr. Polić in dr. Paleček, češ da ženskam zato ni treba dati volilne pravice, ker je niso zahtevale. Pravica ostane pravica ob sebi in ne zato, ako jo kdo zahteva. Istotako je prazen ugovor, da ženska ne spada v javno življenje. Gospodarske razmere so ženo siloma potegnile iz družinskega zatišja v javno življenje in sploh ni več govora, da bi mogla ženska živeti samo ob domačem ognjišču. Sodelovanje žene v zakonodaji bo za državo samo koristno, ker se bo njen vpliv uveljavil v socialnem duhu postav. Našemu žensstvu pa moramo dati z volilno pravico tudi priznanje, ki smo mu ga dolžni za vse, kar je storilo in trpelo za narod in državo začasa vojne.

Dr. Hohnjecev govor je napravil vsestransko velik vtis in minister Stojan Protič je izjavil v zasebnem pogovoru, da bo treba to vprašanje še enkrat proučiti. Jugoslovanski klub stoji slejkoprej trdno na stališču, da mora jugoslovansko žensstvo dobiti volilno pravico, in sicer splošno in enako volilno pravico brez vseh izjem.

Ob tej priliki si ne moremo kaj, da ne bi opozorili, da nosi krivdo za to, da je našlo vprašanje ženske volilne pravice v našem narodnem predstavništvu tako slabo pripravljenost tla — ravno napredno, demokratsko žensstvo. To žensstvo si med Hrvatov in Srbi prisvaja predpravo za zastopstvo ženske stvari in ženskih interesov; ono je vzelo doli v roke organizacijo žensstva. V koliko je to organizacijo dejansko izvedlo, nismo obveščeni, to pa vemo, da se te organizacije za žensko volilno pravico niso zganile. Tako morajo jugoslovanske žene slišati od ministrske mize zavrnitev, da volilne pravice niso zahtevale in je zato ne dobe.

Slovensko žensstvo, ki je po ogromni večini v krščanskem taboru, je za to pravico enodušno in najodločneje nastopilo in jo za občine v Sloveniji tudi izvojevalo. Ako bi bilo napredno, demokratsko žensstvo storilo za to stvar le nekoliko svojo dolžnost, bi šlo danes narodno predstavništvo dosti manj »načelnih« pristavov ženske volilne pravice, zato pa dosti več praktičnih in bi zanj ne bilo treba toliko boja. Z agitacijo za žensko volilno pravico bi bila združena tudi politična izobrazba žensstva in demokratizacija, ki bile mogle tu obenem takoj kaj storiti tudi za svojo politično stranko. Potem se demokratom menda ne bi bilo treba tako bati ženskih — glasov.

Na vsak način igra naše »napredno«, demokratsko žensstvo in moštvo v vprašanju ženske volilne pravice klaverno vlogo, ki bo za vedno ostala zanj sramoten spominski list v zgodovini naše notranje politike.

Jugoslovansko žensstvo pa bo svojo politično pravico dobilo tudi proti volji teh »demokratskih« liberalnih nazadnjakov in njihovih priveskov.

TEŠINJSKO VPRAŠANJE.

LDU Praga, 18. junija. (ČTU) Minister za zunanje stvari dr. Beneš je na skupni seji odsekov za zunanje stvari obeh zbornic o tešinskem problemu izvajal, da odločitev še sploh ni padla. Njegova izvajanja so povzročila veliko vznemirjenje,

I. jugoslovanski orlovski tabor v Mariboru.

80 šotorov za preskrbo z okreplili razpisuje odbor za I. slovenski orlovski tabor v Mariboru. Šotori bodo postavljeni na slavnostnem prostoru na Teznu delno v dneh od 29. do 31. julija t. l., v celotnem obsegu pa v nedeljo 1. avgusta popoldne nekako do 10. ure zvečer. V poštev pridejo ponudbe prvovrstnih gostilničarjev, slaščičarjev, mesnih prekajevalcev in izdelovalcev vsakovrstnih mesnih izdelkov, pivovarjev, prodajalcev brezalkoholnih pijač, pekov itd. Kdor računa na kakšno soudeležbo pri teh ali sličnih podjetjih, naj javi natančnejše pogoje in ponudbe najkasneje do 30. junija t. l. na Pisarno odbora za I. slovenski orlovski tabor v Mariboru, Koroska cesta 1, I. nadstropje. Vpoštevale se bodo samo resne in solidne ponudbe. Pogodbe se bodo sklepale na podlagi od odbora določenih pogojev.

Propagandne in reklamne razstave se bodo lahko napravile ob priliki I. slovenskega orlovskega tabora v dneh od 29. julija do 3. avgusta 1920 v Mariboru. Tabora se bo udeležilo svetovno občinstvo iz najrazličnejših držav. Zeleti je, da bi obsegala razstava mnogovrstne panoge iz našega domačega življenja. Priglasje sprejema Pisarna odbora za I. slovenski orlovski tabor v Mariboru, Koroska cesta 1, I. nadstropje in sicer do 5. julija t. l. Kdor misli na to, naj se priklasi takoj. Opozorjamo na to zlasti razne zadrughe, društva itd. Naj nihče ne zamudi prilike!

Dolenjci na mariborskem taboru. Iz Novogamesta nam poročajo o velikem zanimanju, ki vlada v vseh krogih za mariborski tabor. Dolenjci potujejo do Trebnjega čez št. Janž-Zidani most. Iz št. Janža korakajo z raddeško godbo peš do Zidanega mosta. Hitite s prijavi pri župnih uradih, organiziran piri svojih organizacijah.

Godbe na mariborskem. Pri taboru sodelujejo sledeče godbe: 5 orlovskih i. s. iz D. M. v Polju, Višnjegore, Selc, Radeč in Svetini, društvena iz Jesenic in Semiča, salezijanska iz Ljubljane, vojaška iz Maribora, torej vseh skupaj 9. Hrvatje pridejo z lastno godbo. Vse godbe bodo pred taborom preizkušene po zastopniku glasbenega oddelka. Dosedanji pregledi so pokazali najlepši razvoj teh godb. Eno pa moramo pri tem poudariti, da so godbe, ki jih je osnovala naša lastna organizacija. Ponosni smemo biti na to panogo kršč. socialnega kulturnega dela.

Koroški Slovenci združijo mariborski tabor z božjo potjo k sv. Križu (z Višarsko materjo božjo) pri Sp. Dravogradu. Posebni vlak odhaja v nedeljo, 1. avgusta zgodaj jutraj iz Grabištaja in se vračajo v ponedeljek 2. avgusta, na dan Porcijunkule od Sp. Dravograda, odkoder se podajo k sv. Križu, ki je samo pol ure oddaljen. Koroški posejajo v velikem številu božjo pot pri sv. Križu ter se hočejo posebno letos pred odločitvijo pokloniti Višarski Materi božji ter jo prositi pomoči.

Pevci, ali ste se že priklasil za sodelovanje pri sv. maši v Mariboru? Note bodo kmalu pošte. Priglasite se takoj pevski zvezi »Ljubljana«, kjer dobite v smislu oklica (glej »Slovenca« z dne 1. junija 1920.) vsa potrebna pojasnila.

Trobenčiči, ali že znate naše nove koračnice, ki smo vam jih poslali. Okrožni trobenčiči reorganizirajte svoja okrožja, da ne bo v Mariboru več slišati onih starih avstrijskih koračnic. Nov duh, nova moč mora pogoniti. Naši rogovji bodo buditelji in oznanjevalci nove dobe.

Telovadci! Ali požete med korakanjem pesmi ki smo jih vam poslali v pesmiričici. Pesem na papirju je mrtva. Vi ji dajte življenje in ono moč, ki vzdrami in vzbudi speče in dremajoče. V Mariboru bomo med korakanjem v spredu tudi peli. Okrožja naj se strnejo v močnejše zbornice, da bo spev močnejši in krepak, odločen in neklonljiv. Pevci na dan!

POVRATEK UJETNIKOV IZ RUSIJE.

LDU Pariz, 18. junija. (Dun. KU) Na Včerajšnji seji sveta zveze narodov je, kakor javlja »Journal«, poročal Nansen o prvih uspehih svojega prizadevanja za povratek 250.000 vojni ujetnikov, bivajočih v Sibiriji. Za njih transport v domovino je brezpogojno potreben sporazum s sovjetsko vlado.

MAŽARSKI ŽELEZNIČARJI PROTI SOCIALISTIČNEMU BOJKOTU.

LDU Budimpešta, 18. unija. (Dun KU — OTU) Zveza krščanskih železničarjev je imela shod, na katerem so sprejeli nastopno resolucijo: Napram prejšnji teden objavljenemu sklepu na podstavi tretje internacionale stoječih amsterdamskih socialistov je današnje plenarno zborovanje krščanskih železničarjev sklenilo, da bodo, ako se bo pričel bojkot dne 20. t. m., mažarski železničarji v retorizijo za drževali v Avstrijo in v druge sosednje države namenjene in že s pogodbami skle-

njene pošiljatve blaga in živil in jih dali odpošiljalcem na razpolago.

ODDAJA ŽITA NA MAŽARSKEM.

LDU Budimpešta, 18. junija. (Dun. KU — OKU) Danes izdana odredba določa, da mora vsak producent oddati del pšenice, rži in okopavin državi za splošno uporabo proti odškodnini, katero bo določilo ministrstvo. Mnogo žita bo določilo minister za prehrano. Z ostalim delom žetve morejo producenti svobodno razpolagati. Z žitnimi zalozami, nabranimi po oblastih, se bodo preskrbovali ubožni javni nameščenci in neproducenti, katerih prejemki ne presegajo 25.000 kron na leto.

PREHRANA NEMČIJE.

LDU Berlin, 18. jun. (Dun. KU) »Vossische Zeitung« javlja, da so se v ministru za prehrano zadnje dni vršila važna posvetovanja, predvsem o ukinitvi prisilnega gospodarstva. Vse omejitve morajo do 1. oktobra odpasti. Za odstranitev prisilnega gospodarstva se je postavil program, ki začenja z ukinitvijo prisilnega gospodarstva z ribami. Nato bodo sledili sočivje, meso mast in druga živila.

BOLJŠEVIKI V PERZIJI.

LDU Pariz, 18. junija. (Dun. KU — Havas) »Matin« javlja iz Londona: Kakor poroča »Telegraph« je včeraj dospel odgovor iz Moskve glede perzijskega protesta proti boljševiškim napadom. Dobro poučeni krogi izjavljajo, da je moskovska vlada odredila izpraznitev Perzije. Izjavlja pa, da ne more dati nikakih garancij, da se bo neodvisna republika Baku priključila k temu nastopu. Tudi ne more preprečiti gibanja perzijskih boljševikov.

ŠKODOVE TOVARNE IZDELUJEJO LOKOMOTIVE.

LDU Praga, 18. junija. (ČTU) Pilzenjske škodove tvornice so urejene za proizvodnjo do 250 lokomotiv na leto.

Politične novice.

— Nova D' Annunziada. Zunanje ministrstvo v Beogradu je 18. t. m. prejelo poročilo, da so D' Annunziji arditni vdrlili v poslopje narodnega sveta na Sušaku. Mišljenje v vladnih in izvenvladnih političnih krogih je edino v tem, da država ne sme dalje trpeti italijanskih predrznosti. »Samouprava« opominja Italijane, naj se zavedo, kaj hočejo in kaj morejo. Albanski dogodki so jim zato resen opomin in dobro merilo. Jugoslovanski narod je nekaj močnejši nego albanski. Tudi drugi beograjski listi pišejo v podobnem zmislu. Italija igra za vse.

— Uradni naziv pravoslavne vere in cerkve na Hrvaškem. Ban dr. Laginja je izdal naredbo, da se srbsko-pravoslavna vera uradno imenuje poslej izključno »vzhodno-pravoslavna vera«, njena cerkev, cerkvene oblasti in ustanove pa »vzhodno-pravoslavno-srbske«.

— Zakaj so se razbila jugoslovansko-avstrijska pogajanja? Dopisnik »Tagespost« Berkes — kateremu so jugoslovanski, posebno srbski listi krepko posvetili, ko je bil v svojih dopisih začel postajati nesramen — poroča svojemu listu, da so se pogajanja avstrijske delegacije v Beogradu ustavila kot ob nepremagljivi oviri ob dejstvu, da veljajo v Jugoslaviji tako visoke cene za živino in deželne pridelke, da bi bilo to blago za Avstrijo mnogo dražje, nego če bi ga uvažala iz daljne Amerike. V Jugoslaviji — pravi Berkes — se ravna s cenami prav po boljševiško. V tej blagoslovljeni agrarni deželi so živila dražja nego v deželah, ki morajo vse uvažati iz inozemstva. Celo spricho dejstva, da vrednost dinarja vidno raste in tuje valute drve nizdol — cene ne le niso padle, ampak se še dvigajo. To je pač nevzdržno stanje, meni dopisnik, ne samo naznatraj, ampak tudi nazunaj. Kajti na ta način bo Jugoslavija odgnala od sebe vse kupce in se bo morala v svoji lastni masti zadušiti. — Berkes piše tako, kakor zahtevajo interesi tistega, ki ga plača. Vendar je res, da cene živilom in drugim potrebščinam pri nas nikakor ne odgovarjajo več našemu celokupnemu gospodarskemu položaju in je skrajni čas, da se cene spravijo v soglasje z bogastvom naše zemlje in s solidnostjo naše valute. Če je draginja v Italiji trda zapoved revščine te dežele, je pri nas ob današnjih dejanskih razmerah zločin in škandal.

— O Krasinu, ki vodi v imenu ruske sovjetske vlade pogajanja z Anglijo, piše »Arbeiterzeitung«: Krasin je poleg Ljenu in Trockega pač najznamenitejša osebnost sovjetske Rusije. Po rojstvu je Sibirijec, po poklicu inženir, po prepričanju socialist že od dijaških let in od razkola stranke boljševik. Caristična vlada ga je preganjal v inozemstvo ter je dolgo časa deloval v nemških strojnih tovarnah kot inženir. L. 1909. se je mogel vrniti v Petrograd, kjer je potem vodil veliko tovarno za stroje. Kot mož, ki se ni nikoli odtušil praktičnemu delu, je bil odločen nasprotnik anarhističnih socializacijskih metod, ki jih je uporabljala sovjetska vlada v prvem letu po oktobrski revoluciji. Zato

se Krasin izprva ni udeleževal strankinega gibanja. Tedaj se je Ljenu norčeval iz njega. Krasin bi bil pripravljen sprejeti revolucijo, če bi se dala izvršiti gladko in točno, kot če bi se zgodovina vozila na kakem nemškem brzovlaku; brhki sprevednik odpre vrata in zakliče: »Postaja Socialna revolucija, vsi izstopite!« Šele ko se je sovjetska vlada l. 1918. odločila, da iz temelja izpremeni upravni način v socializirani industriji, ji je dal na razpolago svoje moči tudi Krasin ter postal organizator industrije v sovjetski republiki. Namesto tovariške uprave v obratih je uvedel diktaturo strokovnih voditeljev obratov, uvedel je zopet sistem akordne plače in poostiril delovno disciplino. Krasin hoče za vsako ceno dvigniti produktivnost dela v Rusiji in ima za to tudi vse strokovne in organizatorične sposobnosti. — Krasinova gospodarska pogajanja z Lloyd Georgeom doslej niso uspela, dasi je angleški kapital žejen ruskih trgov in angleška industrija ruskih surovin. Glavna ovira je v tem, da Rusija zaenkrat ne more plačevati z blagom, ker ji za to manjkajo prometna sredstva, ampak hoče plačevati z zlatom iz državne banke. Proti temu pa protestira Francija, ki pravi, da mora to zlato ostati v ruski državni banki, dokler Rusija ne plača svojih dolgov Franciji. Angleži imajo tako radi zavezništva s Francijo vezane roke. Francozi jim itak zamerijo že to, da se sploh spuščajo v pogajanja z Rusijo.

— Nemška ženska zveza na štajerskem proti vdeležbi na kongresu Mednarodne ženske lige. Dne 16. t. m. je imela Nemška ženska zveza (nacionalistično-napredna struja) v Gradcu svoj letni občni zbor. Med drugimi se je vdeležil zbor tudi županov namestnik Fizik, ki se je v svojem govoru dotaknil tudi bodočega kongresa Mednarodne ženske lige in izrazil misel, naj bi se ga štajerska ženska zveza ne vdeležila. Liga služi v prvi vrsti mednarodni misli, a nemško ženstvo je poklicano, da posveti vse svoje sile narodni vzgoji mladine. Ko se je še nekaj ženskih govornic izreklo v enakem smislu, je zbor soglasno sklenil, da se zveza kongresa ne vdeleži.

— Giolitti in ententa. Ker se je v francoskem in angleškem časopisju pojavljalo močno nezaupanje proti Giolittiju, se je leta požuril, da jih pomiri. Podal je zastopniku Agence Havas izjavo, v katerih naglašuje svoje prijateljsko do Francije in opravičuje svoje postopanje v svetovni vojni. O sedanjem položaju v Italiji je rekel Giolitti: Vem, da sem prevzel prav težko nalogo, a storil bom vse, kar bo v moji moči.

Dnevne novice.

— Zlato poroko obhaja danes g. nadučitelj Cenčič v Kamniku s svojo blago soprogo. Bog daj obema slavlencema še mnogo let!

— Osebnosti. Vladni koncipist pri okr. glavarstvu v Črnomlju g. Stefan Skubič je prevzel v službo poverjenstva za socialno skrbstvo. — Geodet g. Franc Erjavc je sprejel za zemljemerskega elevara ter pridržen krajnemu komisarju za agrarske operacije.

— Prof. dr. Murko je imenovan za profesorja na zagrebškem vseučilišču.

— Slavnosti 1500 letnice sv. Jeronima so se začele v Rimu. Sodelujejo posebno Francozi in Nemci. Kaj pa Jugoslovani?

— Nova zaščitnica proletarskega ženstva. Te dni je bila v Rimu za blaženo proglašena Ana Marija Taigi, priprosta rimska delavska žena, ki je imela sedem otrok. Umrla je leta 1837. Sv. oče je ob proglasitveni slovesnosti pozival delavsko ženstvo in matere, ki so v stiski, naj si novo blaženko izvolijo za zaščitnico.

— Dobra letina sladkorne pese. Iz Prage poročajo: Ugodno vreme zadnjih dni je dobro vplivalo na stanje sladkorne pese.

— Cene v Gradcu. Te dni je graška komisija za določanje cen določila zelenjavi in sadju nove cene, ki so povprečje nižje nego tiste, ki veljajo na ljubljanskem trgu. Maksimalna cena za češnjo je 8 K, kumare 12 K, ohrovt 6 K, kolerabe 4 K, nezluščen grah 8 K, kar znaša v naši valuti 4 K, 6 K, 3 K, 2 K, 4 K.

— Cene padajo tudi na Dunaju. Na Dunaju so v zadnjem času padle cene masti za 40 K pri kilogramu, cene margarinu pa za 20 K. Prodaja masti je v Avstriji sedaj prosta.

— Češki bogoslužni jezik. Izšel je odlok sv. očeta, s katerim se ureja češko bogoslužje. Odlok dovoljuje, da se pri petih sv. mašah pojeta berilo in evangelijski narodnem jeziku; pri krstih in porokah se smejo nagovori in molitve ponoviti v narodnem jeziku; istotako se smejo vršiti pogrebni obredi v narodnem jeziku; pri Markovih in prošnjih procesijah kakor tudi pri procesijah sv. R. T. se smejo moliti litanije in druge molitve v narodnem jeziku.

— Davek na igre. Te dni je v Avstriji stopil v veljavo zakon, s katerim se uvaža znaten davek na vse igre: karte, domino, šah in vse podobne igre, dalje na biliard.

kegljanje in balinanje. Pristojbino plača vsak posamezni igralec vsaki pot, predno začne igrati in sicer po 1 K do 20 K, in sicer tako, da je pristojbina tem višja, čim dražja je dotična kavarna ali gostilna. Prestopki se bodo kaznovali.

— Valute 18. junija na zagrebški borzi: 1 dolar 72 K; 100 avstrijskih kron 51 K; 100 carskih rubljev 120 K; 100 francoskih frankov 560 K; 1 napoleon 250 K; 100 nemških mark 210 K; 100 lejev 190 K; 100 italijanskih lir 460 K; 100 češko-slovaških kron 195 K.

Ljubljanske novice.

— V vodstvo okr. glavarstva v Ljubljani je prevzel poverjenik na razpolagi g. Gustav Golia. Dosedanji vodja okr. glavarstva vl. svetnik Fr. Lasič je poklican v službovanje k poverjenstvu za notranje zadeve.

— Deseti brat, narodna igra v petih dejanjih bo vpriporjena jutri — v nedeljo — ob 8. uri zvečer na Ljudskem odru. Vstopnice se dobe danes in jutri dopoldne v trafiki gospe Modiceve v Kopitarjevi ulici, jutri cel dan pa v pisarni Ljudskega odra v Ljudskem domu.

— Za sprejem regenta. Prejeli smo: Za skupino narodnih noš se potrebuje nad 1600 oseb moških in žensk. Prosi se torej, naj delujejo posamezniki, društva in organizacije po deželi, v Ljubljani in ljublj. okolici, da bo udeležba čim večja. Potrebuje se pa tudi nad 40 voz, okrašenih z zelenjem in zastavicami, na katerih se vozijo skupine iz posameznih krajev. Na veseljenem prostoru se bo sestavila ženitovanjska skupina s 30 do 40 osebami. Prosimo vse one, ki žele nastopiti v tej skupini, da se zglase tudi za to. — Naša skrb bodi, da kar najslavesneje in v kar največjem številu pozdravimo svojega regenta in se mu predstavimo v nošah naših pradedov. Nastopiti moramo složno ne glede na stan, in ne glede na stranke; tu smo vsi edini. Ker pa je treba, da se natančno ve število udeležencev, ki bodo nastopili ali posamezno ali v skupinah, prosimo nujno, naj se nemudoma priglase vsi udeleženci ali posamezno ali v skupinah »Odboru za organizacijo skupin nar. noš«. Deželni muzej, Bleiweisova cesta, in to pismeno ali ustno (tudi lahko pri hišniku dež. muzeja). Navede naj se vrsta noše, ali s pečo, avbo, ali zavijačo v črni ali pisani obleki.

— Ustanovno zborovanje podružnice Jugoslovanske Maticice za Ljubljano se vrši, kakor že naznanjeno v nedeljo, dne 20. t. m. ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani Narodnega doma. Opozorjamo vse člane, da se zborovanja zanesljivo udeležijo. Vse one, kateri še niso pristopili k Jugoslovanski Matici, pozivljamo, da to nemudoma store. Tajništvo se nahaja začasno v Pražakovi ulici št. 3., I. nadstr. Nabiralci članov naj nemudoma vrnejo pole, da bo mogoče pripraviti in razdeliti članske legitimacije. Pred občnim zborom 20. t. m. se vrši na istem prostoru posvetovanje zaupnikov o kandidatih listi in drugih podrobnostih. Zato se pozivljajo člani pripravljalnega odbora in zaupniki organizacij, da pridejo vsaj ob pol desetih v Narodni dom. — Pripravljalni odbor.

— Stanovanja se bodo zidala! Dr. Gosarjeva stanovanjska naredba se začneja izvrševati. Ljubljanska kreditna banka bo pred glavno pošto na stavbišču na Dunajski cesti zgradila petnadstropno palačo. Ista banka bo v Beethovenovi ulici zgradila štirinadstropno hišo za stanovanja. Gradba se začne takoj. Jadranska banka podira del stare predilnice, kjer bo sezidala dve trinadstropni hiši. Hiši bosta stali ob podaljšku Miklošičeve ceste, katere se podaljša do južnega kolodvora. Tudi nekateri zasebniki začno zidati.

— Za regentov sprejem je na predlog županov občinski svet sklenil dati na razpolago 100.000 kron.

— Brezplačno meščanstvo je občinski svet sklenil podeliti gasilcem Josipu Lapajnarju, Ivanu Permetu, ki sta od leta 1880 člana gasilnega društva, ter Francu Medicu, ki je že od leta 1879 gasilec. To so najstarejši ljubljanski gasilci. To je sklenil občinski svet ob priliki 50 letnice gasilnega društva.

— Kdo bi sprejel dijakinjo. Dijakinja, stara 15 let, ki je dovršila nižje razrede srednje šole, bi si želela čez počitnice na deželo h kakim boljšim hišam. Podučevala bi proti hrani in stanovanju lahko domače otroke in jih nadzorovala. Prosi se prijazne ponudbe pod K. št. 10 na Upravništvo tega lista.

— Aretirani sta bili delavki Antonija E. in Beti L., ker sta kradli perilo.

— Draga jeza. Na Marijinem trgu se je videl včeraj šaljiv prizor. Neki »revež« je pogledal preveč v kozarec in je razgrajal. Ko ga je stražnik aretiral, se je odrezal: »Hud sem bil na električno, ker ni počasi vozila, ko sem jaz prišel!« Svojo jezo je drago plačal: 100 kron globe je zapadel.

Ure žepne popravilja nasproti glavne pošte F. Čuden Sin. urar v Ljubljani.

Velika vlomilska tolpa prijeta.

Detektivni policijskega ravnanja Habetom so imeli zdaj vroče dni, v katerih se jim je posrečilo, da so spravili pod ključ veliko družbo vlomilcev, katere je vzemirjala varnost povsod in delala »kšefte« z vlomi ter izvajala posebno še cerkvene vlome. Na policiji je bilo naznanjeno, da je bilo vlomljeno v petek pri krajaču Antonu Osolinu, ki je imel škode 45.000 kron. Okoliški nadzornik detektivov Franc Cajmko je imel nalog, da poizveduje o Osolinovem slučaju. Po hitro izvedenih poizvedbah je dognal, da stanujeta poleg Osolinovih zakonska Anton in Cila Perc. K Percevi, katere se je pečala z verižništvom, so prihajali vsak dan sumljivi ljudje. Dognal je, da je mogel 13. t. m. pri Osolinu le Ivan Gorkič iz Križevniške ulice št. 6 izvesti vlom. Okoliški nadzornik Cajmko je nato pri Gorkiču izvedel hišno preiskavo in našel je veliko sumljivega blaga, tudi Osolinove rjuhe so bile vmes in je zato aretirani Gorkiča in njegovo ženo, ki je znana v zločinskih krogih pod imenom Neža Zontar. Pri Gorkičevih so našli ogromno množico sumljivega blaga. Ko je pričel zaslišavati Gorkiča šef oddelka detektivov revirni nadzornik Habe, je jokajoč in stokajoč pričel priznavati svoje grehe: veliko vlovov je izvedel, med njimi tudi v cerkve v Rudniku, kjer je v družbi s pekomo Karlom Mišekom, po rodu Čehom, vlomil v cerkev in ukradel monštranco in dva kelih. Vlomilca sta mislila, da sta napravila milijonski »kšeft«. Ukradeno cerkveno posodo je odnesel Mišek na Illovico v svoje stanovanje, kjer je vse razdrobil. Odpeljal se je v Zagreb, da proda zlato, toda tam so rekli, da ne gre za zlato, marveč za medenino. Ko se je vrnil v Ljubljano, so bili zločinski tovariši ogorčeni nad Mišekom, misleč, da jih je ukanil. Gorkičevi so dali vso reč Perčevi, da bi stopila zlato, toda ona je rekla, da noče imeti s to rečjo nič opraviti. Vso tatinsko družbo sta vodila Gorkičeva, katere sta imela veliko zločincev na hrani. Med njimi so bili tudi zločinci Č. D. in K., kateri so živeli zgolj od vlovov in od tatvin. Po trikrat na dan so jedli pečenko, piščance in cvrtje ter pili vino, katero so dobivali iz krčme »Kranj« v Križevniški ulici, v kateri so se zbirali zločinci. Kadar so družabniki firme Gorkič kaj pokradli, sta jim dala Gorkičeva le nekaj na roko za ukradeno blago, drugo sta pa zaračunala za gostije. Gorkičeva sta financirala podjetje, kadar so šli družabniki po »kšefih« na deželo. Med drugimi so poskusili družabniki trditi Gorkič vlomiti v romarsko cerkev na Brezjah, nameravali so tudi v Radovljici vlomiti, za kateri »kšeft« jim je dal pojasnila tisti Dacar, katerega je lani porota oprostil, ker je, kar je sam priznal, goljufal. Celo vrsto vlovov so družabniki firme Gorkič izpeljali; med drugimi vlom v belgijsko vojašnico, na Gosposvetski cesti; pokradli so več koles in priznali več poskusnih vlovov. Nameravali so vlomiti tudi v stolnico sv. Nikolaja in pobrati cerkveno posodo. Dva bi se bila pustila zapreti v cerkev, ponoči bi oplenila tabernakelj in posebno zakristijo.

Policija je aretirala dozda v tej zadevi 17 osumlencev, med njimi so poleg Gorčevih tudi Gabrijela Perc in njen mož, Maks Herman iz Žalca, Čič Franc, Čeh Karol Mišek, Dacar Jože, Kleiner Franc, mornar Jože Jakopila in Rus Letagin, katerega so morali dolgo časa uklepati stražniki, ko so ga na Bregu aretirali.

Da se vidi, kako smotreno in pretkano je delala ta vlomilska družba, navajamo še sledeč slučaj: Gospa Perčeva je nekoč poslala h Gorkičevim, naj ji pošljejo »detektiva«, ker dobi na prodaj dva pislerja masti, katere naj »detektiv« zapleni, da ji ne bo treba plačati. Gorkičevi so res poslali zločinca D. kot »detektiva«, ki je pri Perčevih stražil celo noč. Takoj ko je odšel, je prinesla neka neznana ženska mast, katero je morala Perčeva plačati. Sedaj se domneva, da so to mast Gorkičevi sami poslali v prodajo Perčevi. Bila je očitno nekje ukradena. Zato je tudi umljivo, zakaj Gorkičev »detektiv« ni pričakal masti. Ta slučaj je dokaz, kako se je drurba tudi med seboj vlekla in goljufala.

Policijska preiskava je v tej zadevi malone zaključena. Sodnijsko preiskavo vodi preiskovalni sodnik g. dr. Kaiser. Gre za več stotisočev.

Narodno gledališče.

Drama.

Sobota, 19. junija, Ljubosmje. Ab. B. Nedelja, 20. junija, Veleja. Ab. D.

Opera.

Sobota, 19. junija, Jevgeij Onegin, Ab. E. Nedelja, 20. junija, Vesele žene windsorske, Ab. A.

Odgovorni urednik Jože Rutar. Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«. Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.